

Віктор Трепак,
кандидат юридичних наук

УДК 343.9

ЗАКОНОДАВЧЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОРУПЦІЙНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ» ЯК ПОТЕНЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО КОЛІЗІЙ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Статтю присвячено критичному аналізу визначення поняття «корупційне правопорушення» у Законі України «Про запобігання корупції». На основі дослідження обов'язкових ознак корупційного правопорушення виявлено ряд суперечностей та неузгодженостей в законодавчій дефініції, які потенційно можуть призводити до виникнення колізій з положеннями інших нормативно-правових актів, зокрема Кримінального кодексу України. Висвітлено теоретичні та практичні аспекти вирішення питання щодо співвідношення різних видів юридичної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення.

Ключові слова: корупційне правопорушення, ознаки корупції, корупційні злочини, цивільні правопорушення, кримінальна відповідальність, цивільно-правова відповідальність.

Корупція є складним та багатоаспектним соціальним явищем, усвідомлення сутності якого залежить не лише від об'єктивних факторів, а й від особливостей світосприйняття людини, її духовного та інтелектуального рівня. Тому мета протидії корупції як масовій суспільній проблемі потребує забезпечення однакового розуміння та сприйняття якомога більшою кількістю громадян України різноманітних понять і термінів, що позначають явища та об'єкти, пов'язані з корупцією. Такий підхід гарантуватиме необхідний рівень правової визначеності, сприятиме значно більш ефективному процесу антикорупційної діяльності в Україні. Одним з основних засобів реалізації вказаного підходу є якісна зако-

нодавча та інша нормопроектна робота.

Саме в цілях удосконалення нормативно-правового забезпечення протидії корупції Верховною Радою України протягом 2013—2014 років прийнято ряд законів, зокрема: «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 квітня 2013 р.; «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» від 18 квітня 2013 р.; «Про внесення змін до

деяких законодавчих актів України щодо реалізації державної антикорупційної політики» від 14 травня 2013 р.; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб)» від 23 травня 2013 р.

Але однією з найбільш знакових подій в контексті нормативно-антикорупційних зусиль останнього часу стало прийняття 14 жовтня 2014 р. Закону України «Про запобігання корупції» [1]. В цілому слід погодитися з оцінкою, що прийнятий Закон був розроблений на належному рівні, за участю громадськості та міжнародних неурядових організацій, супроводжувався до його ухвалення адекватним і демократично налаштованим громадським контролем [2]. У той самий час деякі концептуально важливі питання антикорупційної політики України, що мали б бути відображені в його тексті, залишилися без уваги законодавця, а частина його положень заслуговують і конструктивного критичного аналізу.

Особлива необхідність такого аналізу зумовлена продовженням в Україні негативної практики безсистемного законотворення за відсутності єдиних підходів до формування правового поняттєво-термінологічного апарату. Окрім іншого, це знаходить свій вияв і в практиці звуження змісту універсальних юридичних категорій до меж сфери регулювання якогось одного закону шляхом застосування нормативної формули: «...у цьому законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні...».

Вказаний стан речей суперечить загальновизнаному розумінню права як цілісного, системного явища, а не механічної сукупності окремих нормативно-правових актів. Юридична наука при цьому посідає, до певної міри пасивну, вторинну позицію, описуючи та констатуючи уже прийняті законодавчі норми, намагаючись знаходити їм пояснення «post factum», що, не лише не в повній мірі відповідають, а й часто суперечать їх первинному змісту.

Одним із таких питань, якому ні на етапі нормопроекування, ні під час

схвалення парламентом не було, на нашу думку, приділено заслуженої уваги, є визначення поняття «корупційне правопорушення», яке породжує чимало колізій при його системному аналізі в сукупності з нормами інших правових актів, в першу чергу — Кримінального кодексу України.

Так, ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» корупційне правопорушення визначено як діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. Правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, визначені діяння, що не містять ознак корупції, але порушують встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинені особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

На основі цих визначень не становить особливих труднощів виведення обов'язкових ознак корупційного правопорушення, до яких відносяться: 1) наявність в діянні ознак корупції; 2) спеціальний суб'єкт — особа, зазначена ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції»; 3) встановлення законом кримінальної, дисциплінарної та/або цивільно-правової відповідальності за відповідне правопорушення. Аналогічний перелік ознак можна зустріти також у працях вітчизняних дослідників, присвячених даній проблематиці, що свідчить про відсутність проблем та дискусій в цій частині [3].

Щодо першої складової — ознак корупції, то останні виявляються через визначення законом корупції як використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або, відповідно, обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 цього Закону, або, на її вимогу, іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправно-

го використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Щодо визначення суб'єктної складової корупційного правопорушення — то до переліку таких осіб належать: особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; посадові особи юридичних осіб публічного права; особи, які надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи, визначені законом); особи, які обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією, — у випадках, передбачених цим Законом.

Третя складова визначення корупційного правопорушення передбачає закріплення в законі відповідної юридичної відповідальності за його вчинення, що викликає необхідність співвідношення підстав для застосування кримінальної, цивільної та дисциплінарної відповідальності та, відповідно, розмежування таких понять як: корупційне правопорушення, корупційний злочин, правопорушення, пов'язане з корупцією, та ін. З наукової точки зору, що сформувався задовго до прийняття Закону, за видом суспільних відносин, яким корупційною поведінкою (діяльністю) заподіюється шкода, і залежно від характеру застосовуваного при цьому відповідальності, вченими виділено й охарактеризовано такі види корупційних правопорушень: кримінальні (корупційні злочини), адміністративні, конституційні, дисциплінарні, цивільно-правові [4].

Щодо кримінальних правопорушень, то на підставі аналізу переліку злочинів, які Кримінальний кодекс визначає як корупційні, слід погодитись, що родовим об'єктом таких злочинів можуть виступати різні групи суспільних відно-

син, що підтверджується розташуванням корупційних злочинів у різних розділах Кодексу. Водночас, є достатня кількість спільних ознак корупційних злочинів, які виступають критерієм їх відмежування від інших злочинних діянь, та дозволяють корупційні злочини визначати як передбачені Кримінальним кодексом суспільно небезпечні діяння, які містять ознаки корупції та корупційного правопорушення [5, с. 76]. Згідно зі ст. 45 КК України корупційними злочинами вважаються злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364¹, 365², з 368 до 369² цього Кодексу [6].

У розумінні ж Закону України «Про запобігання корупції», корупційним правопорушенням, за вчинення якого особа притягається до кримінальної відповідальності, може бути будь-яке діяння, яке: а) вчиняється особами, на яких поширюється вказаний закон; б) має ознаки корупції; в) за вчинення якого передбачена кримінальна відповідальність, причому не лише нормами статей, що перелічені у примітці до ст. 45 КК України.

Тобто існує невідповідність між переліком злочинів, які ст. 45 Кримінального кодексу визначені як корупційні, та закріпленим у Законі поняттям «корупційне правопорушення, за яке передбачено кримінальну відповідальність». Так, деякі корупційні злочини не є корупційними правопорушеннями в розумінні Закону і, навпаки, частина корупційних правопорушень, за які передбачено кримінальну відповідальність, не визнано корупційними злочинами Кримінальним кодексом України.

До прикладу, злочин, передбачений ч. 1 ст. 368³ КК України (підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми), може бути вчинено будь-якою фізичною осудною особою, яка досягла віку кримінальної відповідальності (а не лише вичерпним переліком осіб, визначених законом). Аналогічною є ситуація зі злочинами, передбаченими ст. 368⁴ КК України (підкуп особи, яка

надає публічні послуги); ст. 369 КК України (пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі) та деякими іншими.

У свою чергу, Кримінальним кодексом не визнано як корупційні злочини, хоча вони й можуть вчинятися в корисливих цілях суб'єктами, на яких поширюється Закон України «Про запобігання корупції», шляхом зловживання службовими повноваженнями, наступні діяння: порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер (ст. 163 КК України); розголошення таємниці усиновлення (ст. 168 КК України); порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК України) та ряд інших.

Зрозуміло, можна стверджувати, що норми Закону «Про запобігання корупції» зосереджені на найбільш проблемних її проявах та визначають корупційними правопорушеннями лише певне коло відповідних діянь окремих суб'єктів, не прив'язуючись до логіки Кримінального кодексу, перед яким стоять інші завдання. Але якщо і погодитися з таким підходом, то навіть він не виправдує створення наявної термінологічної плутанини, що не пов'язана з об'єктивними причинами, не була неминучою та могла бути уникненою.

Що характерно, вищенаведені злочини одночасно можуть виступати і як дисциплінарні, і як цивільно-правові корупційні правопорушення. Останні, в контексті законодавчої дефініції корупційного правопорушення, заслуговують на окрему увагу, про що сказано нижче.

Згідно зі ст. 4 Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією [7], Україна як сторона, що ратифікувала Конвенцію, повинна передбачити у своєму внутрішньому законодавстві такі умови компенсації заподіяної шкоди: вчинення відповідачем особисто або з його дозволу корупційної дії чи невжиття ним розумних заходів для запобігання вчиненню корупційної дії; заподіяння шкоди позивачу; наявність причинного зв'язку між корупційною дією та заподіяною шкодою.

Але сучасне українське законодавство містить тільки загальні положення про

порядок відшкодування майнової та моральної шкоди за корупційні правопорушення, тому усім, хто професійно зацікавлений, доводиться самостійно шукати відповіді на запитання, які цивільні проступки вважаються корупційними, а також чи існують корупційні правопорушення, за які винна особа притягається виключно до цивільно-правової відповідальності.

І якщо Кримінальний кодекс передбачає вичерпний перелік злочинів, які є корупційними, а в Кодексі України про адміністративні правопорушення передбачено главу 13-А, в якій викладено адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, то щодо діянь, які є підставою цивільно-правової відповідальності в цій сфері, питання залишається невизначеним.

Відтак, існує теоретична і практична проблема щодо можливості застосування цивільної відповідальності за корупційні правопорушення як самостійного виду юридичної відповідальності. Адже саме такого висновку можна дійти, виходячи з аналізу рецензованої тут дефініції корупційного правопорушення, особливо з урахуванням використання у ньому альтернативного сполучника «та/або» при вказівці на цивільно-правову відповідальність за вказане незаконне діяння.

У даному контексті слід враховувати, що цивільно-правова відповідальність, згідно з положеннями Цивільного кодексу України [8], може наставати у наступних випадках: порушення умов цивільно-правового договору, якщо в договорі передбачено відповідальність за такі дії або бездіяльність — договірна відповідальність; заподіяння шкоди, що не впливає з договірних відносин, тобто порушення юридичного обов'язку, який має абсолютний характер: наприклад, поширення відомостей які порочать честь, гідність чи ділову репутацію громадянина та організації; розголошення обставин особистого життя; заподіяння шкоди майновим правам внаслідок неправомірних дій чи прийняття неправомірних рішень.

Таким чином, крім вищевикладених ознак, можна зробити висновок, що для віднесення цивільного правопорушення до категорії корупційних необхідно, щоб

відповідне діяння порушувало абсолютні приписи цивільного законодавства, внаслідок чого заподіювалася би шкода особистим немайновим або майновим правам фізичної чи юридичної особи. Однак виокремити бодай одне цивільне корупційне правопорушення, яке полягає у порушенні цивільно-правового обов'язку, що має абсолютний характер, за яке особа може бути притягнута виключно до цивільно-правової відповідальності, вкрай складно.

До прикладу, якщо державний службовець з корисливих мотивів розголошує відомості, які стали відомими йому у зв'язку з виконанням службових повноважень, така особа притягається до кримінальної відповідальності за ст. 182 КК України — порушення недоторканності приватного життя та, у разі якщо діяння завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, — у сукупності зі ст. 364 КК України (зловживання владою або службовим становищем) та може бути зобов'язана відшкодувати матеріальну і моральну шкоду, що становить собою відповідальність цивільно-правову.

Це стосується і багатьох інших прикладів, що можна пояснити існуванням широкого спектру кримінально-правових норм, спрямованих на захист охоронюваних цивільним та іншим галузевим законодавством особистих немайнових та майнових прав фізичних та юридичних осіб. Так, навіть якщо корупційне правопорушення, внаслідок якого було заподіяно майнову або моральну шкоду, не містить складу одного з корупційних злочинів, перелік яких у розумінні кримінального закону є вичерпним та розширювальному тлумаченню не підлягає, таке діяння може бути кваліфіковане за іншою статтею Кримінального кодексу.

Тут важливим аспектом є специфіка власне корупційних діянь, адже сам факт заподіяння цивільно-правової шкоди особою, на яку поширюється Закон України «Про запобігання корупції», використання службових повноважень як спосіб вчинення правопорушення, а також корисливі цілі як обов'язковий елемент суб'єктивної сторони корупційних

правопорушень, закономірно відмежовують такі дії чи бездіяльність за ступенем їх суспільної небезпеки від інших цивільних правопорушень, зокрема тих, які пов'язані із заподіянням шкоди пересічним громадянином.

Відтак, можна зробити висновок, що виділення у визначенні корупційного правопорушення цивільно-правової відповідальності як самостійного виду юридичної відповідальності, що може застосовуватися до правопорушника без попереднього застосування кримінально-правових санкцій, є недостатньо обґрунтованим та потребує більш уважного вивчення. Звичайно, тут не беруться до уваги випадки звільнення особи від кримінальної відповідальності (у зв'язку із закінченням строків давності та ін.).

Інші недоліки, що стосуються порушеної тут проблематики, теж потребують додаткового аналізу. Але, що уже не викликає жодних сумнівів, це те, що отримання нових кримінологічних знань у сфері ефективної протидії корупції можливе лише за умови врахування правил та принципів системного дослідження, узагальнення висновків, а також урахування міждисциплінарного характеру досліджуваного явища.

Тому вибір конкретних засобів дослідження та протидії корупції повинен бути продиктований необхідністю розкрити реальний зміст суспільних процесів, які виступають детермінуючими факторами корупційної злочинності у їх комплексі, відобразити кореляції цих процесів між собою. Лише це дозволить сформулювати корисні для вітчизняної антикорупційної практики наукові висновки, в результаті імплементації яких невизначеність ключових юридичних понять буде ліквідована.

Серед таких пропозицій слід розглянути можливість приведення чинного антикорупційного законодавства до єдиної поняттєво-термінологічної основи. Йдеться про необхідність визначення та узгодження двох найбільш загальних понять: корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією. До першої категорії мали б, безумовно, належати усі корупційні злочини, а також дисциплінарні та цивільно-правові правопорушення в сфері корупції.

Для цього можна розширити перелік корупційних злочинів, передбачених у ст. 45 КК, до меж, визначених Законом щодо корупційних правопорушень, за які встановлено кримінальну відповідальність. Або ж, навпаки, шляхом внесення змін до Закону можна привести його у термінологічну відповідність з нормами Кримінального кодексу. Але, що, на нашу думку, безсумнівне — це неприпустимість ігнорування стану колізійності між ключовими нормативно-правовими актами галузі, що спричиняє проблеми не лише теоретичного, а й прикладного характеру.

Адже, як відомо, належність (чи належність) відповідного злочину до числа корупційних тягне за собою конкретні юридичні наслідки. Наприклад, відповідно до ст. 45 КК, особа, яка вперше вчинила злочин невеликої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості, не може бути звільнена від кримінальної відповідальності, навіть якщо вона після вчинення злочину щиро покалася, активно сприяла розкриттю злочину і повністю відшкодувала завдані нею збитки або усунула заповідіану шкоду, якщо вчинений злочин відноситься до корупційних. Те саме стосується і

звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (ст. 46) і у зв'язку з передачею особи на поруки (ст. 47) чи зміною обстановки (ст. 48). Крім того, згідно зі ст. 69 КК, за корупційний злочин не може бути призначено більш м'яке покарання, ніж передбачено законом тощо.

У свою чергу, поряд з корупційними злочинами, за вищеописаною аналогією, слід виділяти і таку правову категорію як злочини, пов'язані з корупцією. Це, в контексті визначення правопорушень, пов'язаних з корупцією, дозволить більш концентровано задіювати доступні кримінологічні методи щодо протидії, зокрема і запобігання, корупційній злочинності, більш чітко визначати пріоритети наукових досліджень цього напрямку.

Звичайно, розглянуті в статті суперечності, що містяться у дефініції «корупційне правопорушення», та невідповідності цього визначення іншим положенням галузевого законодавства є далеко не єдиними вразливими місцями розглядуваного Закону. Однак за бажання та системного підходу вони досить легко можуть бути виправлені.

ПРИМІТКИ

1. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. — Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>.
2. Комірчий П. О. Правова характеристика нового антикорупційного законодавства [Електронний ресурс] / П. О. Комірчий. — Режим доступу : <http://anticorruption.com.ua/pravova-harakteristika-novogo-antikorupcyynogo-zakonodavstva-ukrayini-ta-stvorenih-na-yogo-zasadah-antikorupcyynih-organiv.html>.
3. Хавронюк Н. Антикоррупція: «Как ни складывай детали — все выходит пулемет». Анализ нового антикоррупционного «шедевра» законодательства по-украински / Н. Хавронюк // Юридическая практика. — 2009. — № 50 (625). — 15 грудня.
4. Мельник М. І. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / М. І. Мельник. — К., 2002. — 32 с.
5. Мезенцева І. Визначення предмета корупційних злочинів / І. Мезенцева // Вісник Національної академії прокуратури України. — 2014. — № 5 (38). — С. 76–81.
6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131.
7. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією // Офіційний вісник України. — 2006. — № 9. — Ст. 592.
8. Цивільний кодекс України 16 січня 2003 р. з (подальшими змінами) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.

Виктор Трепак. Законодательное определение понятия «коррупционное правонарушение» как потенциальный источник коллизий: проблемные вопросы теории и практики.

Статья посвящена критическому анализу определения понятия «коррупционное правонарушение» в Законе Украины «О предотвращении коррупции». На основе исследования обязательных признаков коррупционного правонарушения выявлен ряд противоречий и несогласованностей в законодательной дефиниции, которые могут приводить к возникновению коллизий с положениями других нормативно-правовых актов, в частности Уголовного кодекса Украины. Освещены теоретические и практические аспекты решения вопроса о соотношении различных видов юридической ответственности за совершение коррупционного правонарушения.

Ключевые слова: коррупционное правонарушение; признаки коррупции; коррупционные преступления; гражданские правонарушения; уголовная ответственность; гражданско-правовая ответственность.

Viktor Trepak. Legislative definition of the «corruption offense» notion as a potential source of collisions: issues of theory and practice.

For the purpose of improvement of the legal provisions aimed at corruption countering, the Supreme Council of Ukraine has adopted a number of laws during the 2013–2014 years, including: the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine to Harmonize the National Legislation with the Standards of the Criminal Law Convention on Corruption» as of 18th of April 2013; the Law of Ukraine «On Amendments to the Criminal and Criminal Procedural Codes of Ukraine to Implement the Action Plan for the European Union Liberalization of the Visa Regime for Ukraine» as of 18th of April 2013; the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine regarding the state anti-corruption policy realization» 14th of May, 2013; Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine to Implement the Action Plan for the European Union Liberalization of the Visa Regime for Ukraine, Regarding Liability of Legal Entities» as of 23rd of May, 2013.

However, one of the most significant achievements in the regulatory and anti-corruption efforts of the recent times has become the adoption of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» as of 14th of October, 2014. In general, it should be agreed with the evaluation that the passed law has been designed at the appropriate level, with the participation of the public community and international non-governmental organizations, under adequate and democratically inclined public control. Simultaneously, certain important conceptual issues of anti-corruption policy in Ukraine, which should have been reflected in the text, remained neglected, and some of the Law's provisions deserve even a constructive critical analysis.

One of the issues that have not received sufficient attention neither on the legislative drafting stage nor during parliamentary discussions and approval procedures, is the definition of «corruption offense», which generates numerous conflicts while its systemic analysis in conjunction with the norms of other normative and legal acts, primarily — of the Criminal Code of Ukraine.

First of all, in the article it is discovered the substantial unconformity between the list of crimes that are determined as «corruption crimes» by the Article 45 of the Criminal Code of Ukraine and the concept of «corruption offenses for which there is provided criminal liability» enshrined in the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption». In particular, certain «corruption crimes» are not considered as corruption offenses within the meaning of the Law and, conversely, a part of «corruption offenses for which there is provided criminal liability» are not recognized as «corruption crimes» within the meaning of the Criminal Code of Ukraine.

Moreover, this work proves that it is extremely difficult to distinguish at least one civil corruption offense consisting in violation of civil obligation of the absolute nature, for which a person may be held liable exclusively to civil liability. This situation may be explained by the existence of a wide range of criminal legal norms aimed at the protection of civil property and personal non-property rights of individuals and legal entities. The actual specificity of corrupt activities is another important aspect, since the sole fact of civil damage infliction by a person subject to the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», the use of official authority as a method of the offense commission and the lucrative impulse as a mandatory element of the

subjective aspect of corruption offenses naturally demarcate corruptive actions or inactions from other civil offenses by the degree of a public danger. Thus, it is concluded that allocation in the «corruption offense» definition of a civil liability as a distinct kind of legal liability that can be applied to the offender not imposing any criminal sanctions, is not substantiated and requires future careful consideration.

There is no doubt that the contradictions contained in the definition of «corruption offense», and inconsistencies of this definition with other provisions of the sectoral legislation addressed in the article are not the only vulnerable points of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption». However, such irregularities may easily be eliminated, provided there would be a genuine request and on the assumption that the system research rules and principles would be considered, the conclusions would be summarized and the interdisciplinary nature of the investigated phenomenon would be taken into account.

Key words: *corruption offense, signs of corruption, corruption crimes, civil offense, criminal liability, civil liability.*